

Sygn. akt XVII AmA 138/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Turliński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Agnieszka Godlewska-Kur

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) *sp. z o.o. w W.*

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 maja 2013 r. (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od (...) *sp. z o.o. w W.* na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Andrzej Turliński

Sygn. akt XVII AmA 138/13

UZASADNIENIE

W dniu 21 maja 2013 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (powoływany również jako pozwany), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego z urzędu, wydał decyzję RLU Nr (...).

W pkt I decyzji uznał za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę (...) *Sp. z o.o.*, polegającą na bezprawnym działaniu polegającym na naruszeniu art. 5 ust. 1 i ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. z 2007 r., Nr 171, poz. 1206) w zw. z art. 10 i art. 11 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141 poz. 1176 ze zm.) tj. wprowadzającym konsumentów w błąd działaniu dotyczącym ich praw, w szczególności prawa do naprawy albo prawa do obniżenia ceny lub do odstąpienia od umowy przy dokonywaniu sprzedaży na aukcjach internetowych przedmiotów poleasingowych, które to działanie może podejmować podjęcie przez konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął, poprzez stosowanie w Regulaminie Serwisu Aukcyjnego obowiązującego od dnia 01.10.2011 r. do dnia 01.01.2012 r. postanowień o treści:

1. Pkt 2.1.4.- „Uczestnik przyjmuje do wiadomości, że Przedmioty sprzedaży sprzedawane poprzez Serwis aukcyjny w zdecydowanej większości są rzeczami używanymi, wobec czego sprzedawca wyłącza rękojmię z tytułu wad przedmiotu sprzedaży dlatego też w celu zapobieżenia ewentualnym przyszłym zastrzeżeniom dotyczącym stanu technicznego Przedmiotów sprzedaży, Uczestnik zobowiązany jest do dokładnej weryfikacji stanu technicznego, stopnia zużycia

oraz stopnia kompletności wyposażenia Przedmiotu sprzedaży przed złożeniem oferty nabycia. Uczestnik poprzez złożenie oferty nabycia Przedmiotu sprzedaży oświadcza Sprzedawcy, że zapoznał się ze stanem technicznym Przedmiotu sprzedaży oraz stopniem jego zużycia i kompletności wyposażenia oraz, że akceptuje bezwarunkowo stwierdzony stan Przedmiotu sprzedaży”,

2. Pkt 3.1.1. – „Sprzedawca nie udziela gwarancji na jakiegokolwiek sprzedawane Przedmioty sprzedaży. Sprzedawca wyłącza rękojmię za wady fizyczne Przedmiotów sprzedaży”,

co stanowi praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (ustawy okik) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 02.01.2012 r.

W pkt II decyzji Prezes UOKiK umorzył jako bezprzedmiotowe postępowanie administracyjne w sprawie stosowania przez (...) Sp. z o.o. w W. innych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, których przejawem mogła być treść pkt 2.1.4 oraz pkt 3.1.1. Regulaminu Serwisu Aukcyjnego.

W pkt III decyzji Prezes UOKiK działając na podstawie rat. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tejsze ustawy i § 5 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887) nałożył na (...) Sp. z o.o. w W. karę pieniężną z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I sentencji decyzji, w wysokości 899618 zł, płatną do budżetu państwa.

Od powyższej decyzji odwołanie w zakresie pkt I i III wniosła (...) Spółka z o.o. w W. powoływana dalej jako powódka lub Spółka.

Zarzuciła Prezesowi UOKiK, że przy wydaniu zaskarżonej decyzji naruszył:

1. art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez uznanie, że działania Spółki stanowiły praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów podczas, gdy postanowienia Regulaminu Serwisu Aukcyjnego w ogóle nie znajdowały zastosowania do konsumentów;
2. art. 5 ust. 1 i ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U.Nr 171, poz. 1206) dalej opnpr, poprzez niewłaściwe przyjęcie, że zakwestionowane postanowienia Regulaminu Serwisu Aukcyjnego wprowadzały konsumentów w błąd i tym samym stanowiły nieuczciwą praktykę rynkową;
3. art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy okik poprzez nałożenie kary pieniężnej w sytuacji, w której doszło do naruszenia art. 24 ust. 1 i ustawy okik, gdy nie istniały podstawy do wymierzenia kary;
4. art. 11 ustawy okik poprzez nałożenie na Spółkę zbyt wysokiej kary pieniężnej, która nie odpowiada wadze zarzucanego naruszenia, jest nieadekwatna do jego ewentualnego zasięgu oraz jest dotkliwa ponad miarę z punktu widzenia jej funkcji prewencyjnej i represyjnej;
5. art. 111 w zw. z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy okik oraz w zw. z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP oraz art. 6 i art. 8 k.p.a. w zw. z art. 83 ustawy okik poprzez nałożenie na Spółkę kary pieniężnej zasadniczo odbiegającej od kar nakładanych przez Prezesa UOKiK w innych podobnych sprawach, a tym samym naruszenie zasad równości, pewności prawa i zaufania do organów państwa.

Ponadto na rozprawie K-369-370 powódka podniosła zarzut naruszenia art. 24 i art. 26 ustawy okik przez wydanie decyzji w sprawie w której nie było podstaw do wykorzystania drogi administracyjno-prawnej.

W uzasadnieniu wskazanych zarzutów powódka wskazała co następuje.

1. odnośnie zarzutu naruszenia art. 27 ust. 2 ustawy oikik Spółka wskazała, że zakwestionowane postanowienia Regulaminu Serwisu Aukcyjnego nie odnosiły się do konsumentów tylko do obrotu gospodarczego, stąd nie dotyczyły umów sprzedaży z konsumentami. W przypadku konsumentów zastosowanie miały przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U.Nr 141, poz. 1176 ze zm.), a nie rękojmia, o której mowa w przepisach Kodeksu cywilnego. Ze względu na fakt, że są to regulacje odmienne i samodzielnie zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia Regulaminu Serwisu Aukcyjnego nie miały w w ogóle zastosowania do konsumentów;

2. odnośnie zarzutu naruszenia art. 5 ust. 1 i ust. 3 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy opnpr w zw. z art. 10 wskazanej wyżej ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego tj. przyjęcia, że zakwestionowane postanowienia wprowadzały konsumentów w błąd, gdy w ocenie Spółki „przeciętny konsument” korzystający z jej usług nie mógł być wprowadzony w błąd, gdyż wiedział, a co najmniej powinien wiedzieć, że nie ma do niego zastosowania instytucja rękojmi lecz „niezgodność towaru z umową”;

3. odnośnie zarzutu naruszenia art. 106 ust. 1 pkt 4 oraz art. 111 ustawy poprzez nieprawidłowe wyliczenie nałożonej na Spółkę kary pieniężnej tj. zbyt niskie obniżenie podstawy kary, pominięcie niektórych okoliczności łagodzących (nie wyrządzenie szkody konsumentom, niekaralność dotychczasowa Spółki). Ponadto w ocenie powódki organ naruszył zasadę celowości, gdyż wymiar kary znacznie przekracza kwotę wystarczającą do osiągnięcia funkcji represyjnej i prewencyjnej tej kary, nie uwzględniono także faktu, że działalność Spółki zakwestionowana w decyzji jest jej działalnością uboczną, stąd nałożona kara w tej wysokości jest zbyt dolegliwa i krzywdząca.

Spółka podniosła także fakt odbiegania wysokości kary nałożonej na nią od wysokości kar w innych podobnych decyzjach Prezesa UOKiK dotyczących stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

Tym samym w ocenie powódki najbardziej uzasadnione byłoby odstąpienie od nakładania na nią kary pieniężnej.

4. Odnośnie zarzutu braku w sprawie drogi postępowania administracyjnego powódka argumentowała, że dla oceny niedozwolonych postanowień wzorca umowy, którym jest Regulamin Serwisu Aukcyjnego, właściwą drogą postępowania było złożenie do Sądu OKiK pozwu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w celu dokonania przez ten Sąd abstrakcyjnej kontroli abuzywności postanowień wzorca umownego w oparciu o przepisy cywilnego postępowania odrębnego unormowanego w przepisach art. 479⁽³⁶⁾ – 479⁽⁴⁵⁾ k.p.c.

Mając na uwadze przedstawione zarzuty powodowa Spółka wniosła o:

1. uchylenie decyzji Prezesa UOKiK (...) Nr (...) z dnia 21 maja 2013 r. w zaskarżonej części tj. pkt I i III,

względnie o:

2. zmianę decyzji w odniesieniu do punktu I i III poprzez umorzenie postępowania względnie nie uznanie praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów lub odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej lub jej zasadnicze zredukowanie.

Rozpoznając sprawę Sąd poczynił następujące ustalenia faktyczne istotne dla jej rozstrzygnięcia.

Spółka prowadzi, między innymi, działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży na aukcjach internetowych sprzętu poleasingowego. Działalność ta obejmuje rynek krajowy. Spółka nie prowadzi sklepu internetowego, lecz za pomocą własnej strony internetowej www.leasing.pekaoleasing.cpm.pl sprzedaje używane środki trwałe (samochody osobowe, dostawcze, ciężarowe, terenowe, naczepy, ciągniki, maszyny budowlane, maszyny do gastronomii, kontenery), które poprzednio były przedmiotami umów leasingowych, a które po wygaśnięciu umowy leasingu zostały zwrócone przez korzystających lub też wcześniej im odebrane z powodu niepłacenia rat leasingowych. Sprzedaż prowadzona jest na zasadzie aukcji, czyli licytowania zakupu tych przedmiotów przez zainteresowane podmioty.

Zasady sprzedaży sprzętu leasingowego na aukcjach internetowych przedsiębiorca zawarł w Regulaminie Serwisu Aukcyjnego zamieszczonym na stronie www.leasing.pekaoleasing.com.pl.

Przedmiotem analizy w postępowaniu administracyjnym były dwa Regulaminy Serwisu Aukcyjnego stosowane przez Spółkę w 2011 w 2012 r.

W Regulaminie Serwisu Aukcyjnego stosowanym od 01.01.2011 r. do 01.01.2012 r., w postanowieniach ogólnych pod pojęciem uczestnika, którzy uczestniczą w aukcjach organizowanych przez (...) Sp. z o.o. jako kupujący przedmioty poleasingowe rozumie się osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

W Regulaminie tym zawarto poniższe zapisy:

1. Pkt 2.1.4. – „Uczestnik przyjmuje do wiadomości, że Przedmioty sprzedawane poprzez Serwis aukcyjny w zdecydowanej większości są rzeczami używanymi, wobec czego sprzedawca wyłącza rękojmię z tytułu wad przedmiotu sprzedaży dlatego też w celu zapobieżenia ewentualnym przyszłym zastrzeżeniom dotyczącym stanu technicznego Przedmiotów sprzedaży, Uczestnik zobowiązany jest do dokładnej weryfikacji stanu technicznego, stopnia zużycia oraz stopnia kompletności wyposażenia Przedmiotu sprzedaży przed złożeniem oferty nabycia. Uczestnik poprzez złożenie oferty nabycia Przedmiotu sprzedaży oświadcza Sprzedawcy, że zapoznał się ze stanem technicznym Przedmiotu sprzedaży oraz stopniem jego zużycia i kompletności wyposażenia oraz, że akceptuje bezwarunkowo stwierdzony stan Przedmiotu sprzedaży”,

i

2. Pkt 3.1.1. – „Sprzedawca nie udziela gwarancji na jakiegokolwiek sprzedawane Przedmioty sprzedaży. Sprzedawca wyłącza rękojmię za wady fizyczne Przedmiotów sprzedaży”.

W Regulaminie Serwisu Aukcyjnego obowiązującym od 02.01.2012 r. zmianie ulega definicja uczestnika, gdzie pod pojęciem tym rozumie się – osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą oraz osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, uczestniczącą w aukcjach organizowanych przez (...) Sp. z o.o. w celu zawarcia w charakterze kupującego umowy sprzedaży rzeczy lub praw.

W Regulaminie tym zawarto zapisy o treści:

Pkt 2.1.4. o treści: „Uczestnik przyjmuje do wiadomości, że Przedmioty sprzedaży sprzedawane przez Serwis aukcyjny w zdecydowanej większości są rzeczami używanymi wobec czego Sprzedawca wyłącza rękojmię z tytułu wad przedmiotu sprzedaży dlatego też w celu zapobieżenia ewentualnym przyszłym zastrzeżeniom dotyczący, stanu technicznego Przedmiotów sprzedaży, Uczestnik zobowiązany jest do dokładnej weryfikacji stanu technicznego, stopnia zużycia oraz stopnia kompletności wyposażenia Przedmiotu sprzedaży przed złożeniem oferty nabycia. Uczestnik poprzez złożenie oferty nabycia Przedmiotu sprzedaży oświadcza Sprzedawcy, że akceptuje bez zastrzeżeń stan techniczny Przedmiotu sprzedaży oraz jego wyposażenia”

I

3. Pkt 3.1.1. o treści: „...Sprzedawca wyłącza rękojmię za wady fizyczne Przedmiotów sprzedaży nie uzupełnia ewentualnych braków wyposażenia nabytych na aukcji Przedmiotów”.

W trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego Spółka złożyła oświadczenie, że nie ma możliwości, aby na aukcjach organizowanych po 02.01.2012 r. w roli uczestnika wystąpiła osoba fizyczna – konsument, gdyż już na etapie rejestracji uczestnik aukcji będący osobą fizyczną musi wykazać, że prowadzi działalność gospodarczą (obowiązkowe podanie danych firmy i numeru Regon). Bez tych danych proces rejestracji jest bezskuteczny.

Następnie kolejnym pismem przedsiębiorca poinformował o zmianie treści Regulaminu Serwisu Aukcyjnego stosowanego od 02.01.2012 r. tj. treści pkt 2.4.1. na: „Rejestracja Uczestnika będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą dokonywana jest po podaniu imienia i nazwiska, pełnego adresu zamieszkania (stałego lub tymczasowego) wraz z nazwą kraju i regionu (województwa), danych dotyczących prowadzonej działalności gospodarczej (nazwa, adres, NIP, REGON), adres e-mail, numeru telefonu kontaktowego, nazwy, pod którą Uczestnik występuje w Serwisie aukcyjnym, hasła i opcjonalnie innych danych zawartych w formularzu rejestracyjnym (np. PESEL i NIP, Nr dowodu osobistego celem rejestracji transakcji sprzedaży do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej).”

Przedsiębiorca osiągnął za 2012 r. przychód w wysokości: 1.703.822.345,07 zł (CIT-8). Z działalności z tytułu sprzedaży przedmiotów poleasingowych na aukcjach internetowych przychód za 2012 r. wyniósł 41.659.259,98 zł.

W 2011 r. przy udziale wzorca umowy z zakwestionowanymi w decyzji postanowieniami zawarto 69 umów, na łączną liczbę 1196 transakcji.

Przedstawione okoliczności faktyczne były bezsporne między stronami.

Z wniosków dowodowych przedstawionych w odwołaniu Sąd postanowił (K 370 akt sądowych) dopuścić dowód z 10 decyzji administracyjnych wydanych przez pozwanego Prezesa UOKiK na okoliczność jego praktyki orzeczniczej w podobnych sprawach w zakresie nakładania kar pieniężnych za analogiczne jak w obecnie rozpoznanej sprawie, naruszenia w wysokości kilkakrotnie mniejszej w porównaniu do obrotów powódki, niż kara nałożona w zaskarżonej decyzji.

Porównawcze dane liczbowe w tym zakresie powódka przedstawiła w odwołaniu w stosownej tabeli (K 36 akt sądowych).

Sąd nie dopuścił dowodu z zeznań dwóch świadków oraz dowodu z przesłuchania stron ograniczonego do przesłuchania w charakterze strony członka zarządu powódki – na okoliczność ubocznego charakteru sprzedaży poleasingowej oraz osiągniętych z tego tytułu przychodów, które nie pokrywają zadłużenia wobec niej byłych leasingobiorców.

W tej kwestii Sąd wziął pod uwagę, że zeznania te dotyczyłyby okoliczności bezspornych dla stron. Zostały one bowiem potwierdzone w materiale akt administracyjnych (K 69-70 akt administracyjnych) i były użyte w argumentacji Prezesa UOKiK w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (vide również stanowisko pozwanego K 319V akt sądowych).

Na podstawie przeprowadzonych wyżej ustaleń Sąd zważył co następuje.

Odwołanie nie jest uzasadnione, a zaskarżona nim decyzja jest prawidłowa.

Rozważania należało rozpocząć od oceny najdalej idącego zarzutu odwołania niedopuszczalność drogi postępowania administracyjnego w sprawie, w której została wydana decyzja. Jego uwzględnienie powodowałoby konieczność uchylenia zaskarżonej decyzji z powodu braku kognicji pozwanego do rozpoznania sprawy.

Jak to już przedstawiono powyższy zarzut był oparty na koncepcji powódki wyłączności cywilnoprawnej realizowanej przez wniesienie pozwu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w sprawie, w której dokonuje się oceny postanowień wzorca pod kątem ich abuzywności w obrocie z konsumentami w kontekście całości wzorca jako treści.

Zdaniem Sądu, jeżeli postanowienia Regulaminu powódki wyczerpywały przesłanki którejkolwiek z nieuczciwych praktyk rynkowych z ustawy opnpr dopuszczalna jest droga administracyjno-prawna stwierdzenia w ten sposób praktyki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy okik również w sytuacji, gdy konsument lub Prezes UOKiK posiada legitymację określoną w art. 479³⁸ k.p.c. do wytoczenia

przedsiębiorcy powództwa o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w obrocie z konsumentami opartego o treść art. 385¹ § 1 k.c. Przy istnieniu w systemie prawa wyżej podanych oddzielnych podstaw prawnych oraz innych przedmiotów spraw nie ma żadnych przeszkód do wykorzystania drogi administracyjnoprawnej stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w sytuacji, gdy z tej samej podstawy faktycznej podmiotowi posiadającemu czynną legitymację procesową służy roszczenie o uznanie za abuzywne postanowień wzorca umowy.

W związku z tym w niniejszej sprawie droga postępowania administracyjnego była dopuszczalna.

Przechodząc do kolejnego zarzutu odwołania podkreślić trzeba, że nie jest prawdą, iż Regulamin Systemu Aukcyjnego nie miał zastosowania w stosunku do konsumentów, gdyż oferta skonstruowana z udziałem zapisów tego wzorca umowy była przez powódkę kierowana do uczestników zdefiniowanych w nim jako przedsiębiorcy oraz osoby fizyczne. Z kolei z treści art. 22¹ k.c. konsumentem jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą.

Powódka przyznała w postępowaniu administracyjnym (K 40), że na podstawie Regulaminu z zakwestionowanymi postanowieniami zawarła z konsumentami szereg transakcji kupna sprzedaży. Mała liczba 68 takich umów nie ma pierwszorzędного znaczenia, ponieważ ocena działania Spółki w kontekście spełnienia się przesłanek naruszenia zbiorowych interesów konsumentów powinna być oderwana od faktycznej liczby konsumentów korzystających z oferty przedsiębiorcy i, co równie ważne, jego zachowanie nie musi wywoływać skutku w postaci wprowadzenia w błąd. Dla bytu praktyki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w postaci wprowadzenia ich w błąd wystarczająca jest hipotetyczna możliwość skutku w postaci naruszenia takich interesów. Wskazuje na to zarówno brzmienie art. 1 ust. 2 ustawy oik „ustawa reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję lub praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, a także antykonkurencyjnym koncentracjom przedsiębiorców i ich związków, jeżeli te praktyki lub koncentracja wywołują lub mogą wywołać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i przepis art. 5 ust. 1 ustawy opnpr o treści: „za praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.”

W Regulaminie znajdują się postanowienia 2.1.4 oraz 3.1.1 wskazujące jednoznacznie na to, że powódka wyłączyła rękojmię z tytułu wad fizycznych przedmiotów sprzedaży, a ponadto podpisując umowę kupujący automatycznie oświadczał, że akceptuje bezwarunkowo stwierdzony stan przedmiotu sprzedaży.

Używając powyższych sformułowań Spółka mogła wprowadzać konsumentów w błąd ze względu na wskazanie na regulację Kodeksu cywilnego o rękojmi jako mającą co do zasady zastosowanie w przypadku istnienia wad fizycznych rzeczy sprzedanej, a nie regulację ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego obowiązującej w dniu wydania decyzji. W ustawie tej wprowadzono inną od rękojmi instytucję odpowiedzialności sprzedawcy za wady rzeczy sprzedanej w obrocie z konsumentami, a mianowicie odpowiedzialność za niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową. Według art. 8 tej ustawy, jeżeli towar konsumpcyjny jest niezgodny z umową, kupujący może żądać doprowadzenia go do stanu zgodnego z umową przez nieodpłatną naprawę albo wymianę na nowy albo stosownego obniżenia ceny albo też od umowy odstąpić.

Jednocześnie z art. 10 ustawy wynika, że sprzedawca odpowiada za niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową jedynie w przypadku jej stwierdzenia przed upływem dwóch lat od wydania towaru kupującemu (...). Jeżeli przedmiotem umowy jest rzecz używana, strony mogą ten termin skrócić, jednakże nie poniżej jednego roku. Natomiast art. 11 wskazanej wyżej ustawy stanowi, że uprawnień w niej unormowanych nie można wyłączyć ani ograniczyć w drodze umowy zawartej przed zawiadomieniem sprzedawcy o niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową. W szczególności nie można tego dokonać przez oświadczenie kupującego, że wie o wszelkich niezgodnościach towaru z umową.

W związku z przedstawionymi rozwiązaniami ustawowymi charakterystycznymi dla sprzedaży konsumenckiej, a w tym w szczególności sprzedaży rzeczy używanych Sąd, podobnie jak Prezes UOKiK, uznał za bezprawne i

wprowadzające w błąd konsumentów co do ich rzeczywistych praw zawarcie w Regulaminie stosowanym w 2011 r. postanowienia wyłączającego rękojmię oraz postanowienia o oświadczeniu nabywcy, że znany jest mu stan techniczny rzeczy, stopień jej zużycia i kompletności wyposażenia oraz że akceptuje bezwarunkowo stwierdzony stan przedmiotu sprzedaży. Jest dla Sądu oczywiste, iż postanowienia o rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej zawarte w Regulaminie Spółki były w stosunku do konsumentów nieważne, nie mogły więc wywierać żadnych skutków prawnych. Jednak po zapoznaniu się z nimi przeciętny konsument mógł pozostawać w błędnym przekonaniu wywołanym przez Spółkę o zgodności z prawem wyłączenia jej odpowiedzialności cywilnej z tytułu wad fizycznych sprzedanej rzeczy. Przekonanie to mogło mieć wpływ na podjęcie przez konsumentów decyzji o niedochodzeniu roszczeń z tego tytułu w związku ze stwierdzeniem takich wad po zakupie rzeczy, ze szkodą dla ich ekonomicznych interesów. W ten sposób konsumenci pozbawieni zostali przez powódkę zajmującą się profesjonalnie sprzedażą poleasingową rzeczy prawa do kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawie mającej istotne znaczenie dla zabezpieczenia ich interesu prawnego rozumianego jako interes grupowy, zbiorowy. Opisane działanie godziło więc w interes publicznoprawny w postaci zbiorowego interesu konsumentów (w tej kwestii por. wywody Sądu Najwyższego w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. sygn. akt III Sk 27/07).

Odnosnie do modelu przeciętnego konsumenta należy przyjąć, że chodzi w nim o konsumenta dostatecznie dobrze poinformowanego, uważnego, ostrożnego, od którego można wymagać przeciętnego zakresu wiedzy i orientacji co do praw i obowiązków w stosunkach cywilnoprawnych, w konkretnym przypadku związanych z umową kupna-sprzedaży. Jednakże, o ile od przeciętnego konsumenta - nabywcy w umowie sprzedaży poleasingowej rzeczy można żądać dobrej, a nawet pełnej informacji o jej cechach i właściwościach, to jednak nie należy od niego wymagać, aby jednocześnie posiadał kompletną, profesjonalną wiedzę na temat swojej sytuacji prawnej determinowanej zawieraną transakcją, w tym wiedzy o wszystkich uprawnieniach konsumenta dotyczących zakupu towaru używanego od profesjonalisty. Przeciętny konsument pozostając w błędzie, za którego wywołanie odpowiadał przedsiębiorca, mógł być przekonany, że wiązały go niekorzystne dla niego rozwiązania prawne Regulaminu.

W ocenie Sądu konsument zapoznając się z ofertą profesjonalisty nie miał obowiązku dociekać, czy treść poszczególnych postanowień wzorca umowy jest zgodna z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa. Zgodność z prawem zapisów Regulaminu powinien gwarantować przedsiębiorca jako profesjonalny uczestnik obrotu. W przeciwnym wypadku wzorce umowne byłyby często instrumentem wykorzystywania we własnym interesie ekonomicznym przewagi kontraktowej przedsiębiorcy nad konsumentem – słabszym uczestnikiem obrotu. Właśnie temu zjawisku ma zapobiegać szeroko pojęte prawo konsumenckie, w tym uprawnienia Prezesa UOKiK prawidłowo wykorzystane w niniejszej sprawie. Powyższej oceny nie zmienia podnoszona przez powódkę okoliczność, iż w praktyce postępowania reklamacyjne były możliwe i prowadzono je. Powódka nie bierze bowiem pod uwagę, że, przynajmniej hipotetycznie, część konsumentów przyjmując istnienie zgodności z prawem umowy zawartej na podstawie Regulaminu nie zgłaszała „reklamacji” uznając, pod wpływem błędu co do istnienia prawa, iż takie uprawnienie im przysługuje.

W tym stanie rzeczy skoro w sprawie wykazano, iż działania powódki naruszały zbiorowe interesy konsumentów określone w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy okik, Prezes UOKiK był uprawniony na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 tej ustawy do nałożenia na nią kary pieniężnej. Według tego przepisu Prezes „może nałożyć na przedsiębiorcę w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24.” Z cytowanego przepisu wynika, że nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej jest fakultatywne. Jednak, zdaniem Sądu, gdy Prezes UOKiK skorzysta z tego uprawnienia i nałoży karę w ramach uznania administracyjnego, to Sąd jest tym uznaniem związany i nie może uchylić decyzji w tym zakresie. Uprawniony jest bowiem jedynie w takim przypadku do oceny prawidłowości ustalenia w decyzji wysokości wymierzonej kary pod kątem ziszczenia się przesłanek określonych w art. 111 ustawy okik.

Z tego powodu zarzut odwołania nieuprawnionego wymierzenia powódce sankcji w postaci kary pieniężnej za czyn naruszenia zbiorowych interesów konsumentów był bezzasadny.

Kolejnym zarzutem Spółki było wymierzenie przez pozwanego zbyt wysokiej kary pieniężnej nieadekwatnej do jej zasięgu, zbyt dotkliwej z punktu jej funkcji represyjnej i prewencyjnej oraz odbiegającej zasadniczo na niekorzyść Spółki od kar nakładanych na przedsiębiorców w innych, podobnych sprawach.

W szczególności powódka wskazała na zbyt małe obniżenie kary ze względu na stosunek jej przychodu osiągniętego ze sprzedaży poleasingowej na aukcjach (25%) do całkowitego przychodu (75%). Zdaniem powódki kara powinna być obniżona zgodnie z powyższą proporcją o 75%, a nie o 60% w stosunku do kwoty bazowej ustalonej uprzednio przez pozwanego. Zarzutu tego nie sposób uwzględnić, gdyż w ustawie okik nie ma żadnego nakazu zachowania ścisłej proporcji między przychodem z wyodrębnionej części działalności gospodarczej a obniżeniem kary pieniężnej. Jak bowiem wynika z brzmienia art. 111 tej ustawy „przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień i okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.” Z cytowanego przepisu wynika, że nie ustalono w nim szczegółowych zasad miarkowania kary poprzestając na dość ogólnie sprecyzowanych przesłankach ważących o jej wysokości. Daje to Prezesowi UOKiK pewien margines elastyczności niezbędny do realizacji polityki stosowania sankcji wobec przedsiębiorców, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasady ich równego traktowania (niedyskryminacji bądź uprzywilejowania) za podobne czyny stanowiące delikty prawa antymonopolowego. Zagadnienie to wiąże się z kolejnym z zarzutów odwołania, w którym powódka twierdziła i dowodziła, że w zakresie wysokości kary nie została przez pozwanego potraktowana równo w porównaniu do innych przedsiębiorców będących w podobnej sytuacji. Argumentowała, iż kara na nią nałożona stanowiła ok.(...) przychodu za 2012 r. podczas, gdy w przypadku innych przedsiębiorców stosujących nieuczciwe wprowadzające w błąd praktyki rynkowe sankcje finansowe były mniej dotkliwe. Dla zbadania powyższego Sąd dopuścił dowód z przedstawionych przez Spółkę 11 decyzji administracyjnych załączonych do odwołania. Wynika z nich, że kary pieniężne w nich wymierzone stanowiły od (...) do (...) przychodu poszczególnych przedsiębiorców (por. zbiorcza tabela w odwołaniu K-36). W ocenie Sądu dane te nie potwierdzają zasadności analizowanego zarzutu. Kara nałożona na powódkę mieści się w tym samym rzędzie wielkości setnych procenta i stanowiąc (...) jej przychodu tylko nieznacznie przewyższa najwyższą z kar wymierzonych w przedstawionych decyzjach, która stanowi (...) przychodu Spółki z o.o. (...) (decyzja z dnia 13 lipca 2011 r. (...)). Zaznaczyć przy tym trzeba, iż pewne zróżnicowanie kar w podobnych sprawach w zakresie wielkości procenta przychodów jest w pełni uzasadnione różnorodnością stanów faktycznych i świadczy o drobiazgowej analizie przez pozwanego Prezesa UOKiK okoliczności faktycznych wyczerpujących przesłanki wymiaru kary określone w art. 111 ustawy okik. Staranności takiej analizy nie sposób odmówić pozwanemu również w obecnie rozpoznawanej sprawie.

Powódka uznała, że naruszenie przez nią zbiorowych interesów konsumentów nie miało znacznego zasięgu, a jednak kara została podwyższona o 20%. Tymczasem z oferty sprzedaży poleasingowej skorzystało niewielu konsumentów. Poza tym Regulamin Spółki nie mógł być skierowany do każdego hipotetycznego konsumenta, ponieważ zawarcie umowy wymagało pewnego rodzaju wiedzy niezbędnego do przystąpienia do aukcji internetowej. Powódka nie zwróciła jednak dostatecznej uwagi na fakt, że bezprawna praktyka miała charakter ogólnokrajowy i trwała długo bo cały 2011 r. Zatem jej zasięg w postaci narażenia (zagrożenia) zbiorowych interesów konsumentów był znaczny.

Według powódki zakwestionowane postanowienia wzorca umowy w praktyce nie wyrządziły szkód w postaci naruszenia indywidualnych interesów konsumentów, a ponadto byli oni chronieni przepisami ustawy o sprzedaży konsumenckiej.

Nie wzięła jednak pod uwagę, że indywidualny interes konsumenta ani nawet suma takich interesów nie składa się na zbiorowy interes konsumentów, o czym przesądza treść art. 24 ust. 3 ustawy okik. Ponadto naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów jest już, jak wyżej wykazano, samo ich narażenie bez wywołania skutku.

Odnosnie „automatycznej” ochrony konsumentów przez bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego Sąd zauważa, że mogli oni zostać wprowadzeni w błąd co do swoich praw wynikających z ww. ustawy przez sprzeczne z nią zapisy o braku możliwości korzystania z roszczeń z tytułu wad fizycznych rzeczy sprzedanej. Natomiast w Regulaminie powódki nie musiały znajdować się pouczenia (bezpośrednie nawiązania do treści przepisów tej ustawy).

Powódka zarzuciła w odwołaniu, że uiszczenie kary pozbawi ją większości zysku z ubocznej działalności gospodarczej, jaką jest sprzedaż poleasingowa rzeczy. Powódka zdaje się jednak nie zauważać, że sytuacji takiej nie można wykluczyć, skoro podstawą do naliczenia kary pieniężnej jest całość przychodu ze wszystkich rodzajów działalności przedsiębiorcy, a nie przychód z tej jej części, która jest związana z naruszeniem prawa ochrony konkurencji i konsumentów.

Wśród okoliczności naruszenia przez Spółkę przepisów ustawy okik pozwany uwzględnił również nieumyślność jej działania, współpracę w postępowaniu administracyjnym oraz fakt zaniechania praktyki przed wydaniem decyzji. Okoliczności te wpłynęły na obniżenie wymiaru kary.

Zdaniem Sądu powódka nadmiernie bagatelizuje znaczenie i zakres naruszenia zbiorowych interesów konsumentów oraz okoliczności mające wpływ na podwyższenie wymiaru kary. Ponadto w sposób nieuzasadniony umniejsza represyjną funkcję wymiaru kary, która musi być dla przedsiębiorcy dolegliwa. Istotny jest również prewencyjny, wychowawczy aspekt kary, która ma stanowić sygnał dla powódki oraz innych przedsiębiorców, że takie postępowanie, jak ujawnione w zaskarżonej decyzji, nie jest tolerowane przez Państwo.

Reasumując w świetle stanu faktycznego sprawy i art. 111 ustawy okik nie było podstaw do zmniejszenia nałożonej w decyzji kary pieniężnej.

Na koniec należało ustosunkować się do ostatniego z zarzutów odwołania wskazującego na przewlekłe prowadzenie przez pozwanego postępowania administracyjnego co naruszało art. 48 ust. 4 ustawy okik. W konsekwencji postępowanie zakończyło się dopiero w 2013 r. Gdyby zaś decyzja została wydana w 2012 r. to podstawą wyliczenia kary byłby przychód Spółki osiągnięty w 2011 r., który był niższy od przychodu z roku 2012. W związku z tym kara dla powódki nałożona w decyzji była wyższa od możliwej do wymierzenia w decyzji, która, gdyby nie przewlekłość postępowania, zapadłaby w 2012 r.

Przedstawiony zarzut jest bezzasadny, ponieważ przepis art. 106 ust. 11 ustawy okik jest jednoznaczny i w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania decyzji nakazuje przyjmować jako podstawę wymierzenia kary przychód przedsiębiorcy z roku poprzedzającego rok wydania decyzji. Ponadto w art. 48 ust. 4 ustawy określony został jedynie instrukcyjny termin zakończenia postępowania wyjaśniającego. Ponieważ toczy się ono in rem, a nie ad personam powód nie jest jego stroną i nie może skutecznie podnosić jego przewlekłości. Również termin ukończenia postępowania w sprawie praktyki ograniczającej zbiorowe interesy konsumentów określony w art. 104 ustawy jest instrukcyjny. Jednak powódka będąca stroną w tym postępowaniu mogła podjąć kroki w celu jego zakończenia bez zbędnej zwłoki składając skargę na bezczynność Prezesa UOKiK albo skargę na przewlekłość postępowania. Brak jest w sprawie dowodu, że podjęła tego rodzaju działania prawne.

W tym stanie rzeczy Sąd działając na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c. oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do jego wyniku na podstawie art. 98 § 1 i 3 art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c.